

Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка
Кафедра духових та ударних інструментів

«ПОГОДЖУЮ»

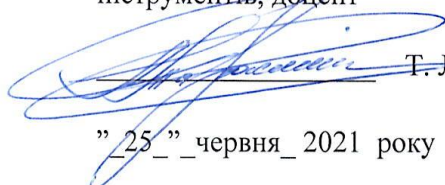
Гарант освітньо-професійної програми, доцент

 Я. ОЛЕКСІВ

” 25 ” червня 2021 року

«ПОГОДЖУЮ»

Декан факультету оркестрових інструментів, доцент

 Т. ЛАЗУРКЕВИЧ

” 25 ” червня 2021 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, професор

 М. КУШНІР

” 25 ” червня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СПЕЦІАЛЬНИЙ ІНСТРУМЕНТ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво»
Профілізація	«Кларнет»
Статус	Обов'язкова компонента циклу дисциплін фахової професійно-практичної підготовки (ОК 3.4.1)
Загальний обсяг	24 кредити ЄКТС (720 годин)
Форма підсумкового контролю	Атестаційний екзамен
Термін викладання	1-8 семестри
Факультет	Оркестрових інструментів
Форма навчання	Денна

Львів 2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни « СПЕЦІАЛЬНИЙ ІНСТРУМЕНТ» для профілізації «КЛАРНЕТ» з галузі знань 02 «Культура і мистецтво» зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» оновлена, відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка від 26 травня 2021 року (Протокол № 1).

Розробники:

БОРЕЦЬКИЙ Василь Ярославович – старший викладач кафедри духових та ударних інструментів

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри духових та ударних інструментів

від ”_16_” _червня__ 2021 р., протокол № __6__.

Завідувач кафедри духових та ударних інструментів,
доктор мистецтвознавства, професор
А. Я. Карпак

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни – підготовка висококваліфікованих і всебічно розвинутих музикантів-виконавців, що володіють специфікою гри на кларнеті, фахівців освітнього ступеня «Бакалавр музичного мистецтва».

Основним завданням дисципліни є навчання студентів особливостям гри на кларнеті та професійному застосуванні набутих ними знань і навичок у майбутній фаховій педагогічній і виконавській діяльності.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН

ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1.Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово

ЗК2.Здатність розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4.Здатність до розв'язання проблем.

ЗК5.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6.Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК7.Здатність до критики та самокритики.

ЗК8.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9.Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.

ЗК10.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК12.Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК13.Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.

ЗК14.Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК15.Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК16.Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК17.Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство

та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

2.2 Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК1.Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК2.Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у творчо-виконавській діяльності.

СК3.Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК4.Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК5.Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.

СК6.Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК7.Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

СК8.Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

СК9.Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

СК10.Здатність оперувати професійною термінологією.

СК11.Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

СК12.Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК13.Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.

СК15.Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.

СК16.Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

СК17.Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

РН1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час творчо-виконавської діяльності.

РН2. Володіти методами та навичками ансамблевої гри / хорового співу, репетиційної роботи та концертних виступів.

РН3. Демонструвати різні методики удосконалення творчо-виконавської діяльності.

РН4. Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.

РН5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

РН8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

РН10. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

РН11. Вміти здійснювати педагогічну діяльність.

РН12. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції.

РН13. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

РН14. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

4. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами			Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					Розподіл аудиторних годин за курсами семестрами								
	Екзамени	Заліки	Атестаційні		Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота	I курс	II курс		III курс		IV курс			
						Всього	у тому числі:			Семестри								
							лекційні	індивідуальні		практичні	1	2	3	4	5	6	7	8
											Кількість тижнів в семестрі							
15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15							
Спеціальний інструмент	1-7	8	8	24	720	240		240		480	2	2	2	2	2	2	2	2

Розподіл годин та кредитів за курсами та семестрами

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					Самостійна робота
			Загальний обсяг	Аудиторних			Всього	
				лекційні	індивідуальні	практичні		
I		6	180	60		60		120
	1	3	90	30		30		60
	2	3	90	30		30		60
II		6	180	60		60		120
	3	3	90	30		30		60
	4	3	90	30		30		60
III		6	180	60		60		120
	5	3	90	30		30		60
	6	3	90	30		30		60
IV		6	180	60		60		120
	7	3	90	30		30		60
	8	3	90	30		30		60

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Індивідуальні заняття

№	№ Теми	Тема	Кількість годин
1 семестр			
Змістовий модуль 1. Адаптивний			
1	Тема 1	Інструктивно-позиційний матеріал: гама, тризвуки, септакорди, вправи, етюди /два з 5-6 вивчених/	8
2	Тема 2	Твір середньої або частина великої форми.	14
3	Тема 3	Один або два твори малої форми	8
Разом			30
2 семестр			
Змістовий модуль 2. Опорний			
4	Тема 4	Читання з аркуша	4

5	Тема 5	Циклічний твір великої форми (бажано композитора XVIIIст.)	16
6	Тема 6	Два твори малої форми	10
Разом			30
3 семестр			
Змістовий модуль 3. Конкурсний			
7	Тема 7	Знайомство з обсягом та складністю обов'язкових конкурсних композицій	4
8	Тема 8	Твір циклічної форми	14
9	Тема 9	Твір середньої або малої форми	6
10	Тема 10	Твір малої форми	6
Разом			30
4 семестр			
Змістовий модуль 4. Концертний			
11	Тема 11	Поповнення та збереження в репертуарі студента знакових фахових композицій	4
12	Тема 12	Три частини великої форми	16
13	Тема 13	Твір середньої або малої форми (українського композитора)	5
14	Тема 14	Твір малої форми	5
Разом			30
5 семестр			
Змістовий модуль 5. Експериментальний			
15	Тема 15	Знайомство та освоєння сучасної виконавської техніки	6
16	Тема 16	Циклічний твір великої форми	16
17	Тема 17	Твір середньої форми (бажано французького композитора XIX-XX ст.)	8
Разом			30
6 семестр			
Змістовий модуль 6. Інтелектуальний			
18	Тема 18	Камерна композиція великої форми	16
19	Тема 19	Твір середньої або малої форми композитора XX-XXI ст.	8
20	Тема 20	Твір малої форми українського композитора.	6
Разом			30
7 семестр			
Змістовий модуль 5. Кваліфікаційний			
21	Тема 21	Оркестрові труднощі	6

22	Тема 22	Циклічний твір великої форми (не повністю)	16
23	Тема 23	Твір середньої або малої форми українського композитора	8
Разом			30
8 семестр			
Змістовий модуль 6. Дипломний			
24	Тема 24	Циклічний твір великої форми (повністю)	16
25	Тема 25	Віртуозний твір малої форми.	6
26	Тема 26	Твір середньої або малої форми українського композитора (повтор)	4
27	Тема 27	Сценічні виступи	4
Разом			30
Всього годин			240

Самостійна робота

№	№ Теми	Тема	Кількість годин
1 семестр			
Змістовий модуль 1. Адаптивний			
1	Тема 1-3	Опанування позиційно-інструктивним матеріалом та художніми творами	40
2	Підготовка до підсумкового контролю		20
2 семестр			
Змістовий модуль 2. Опорний			
3	Тема 4-6	Розвиток швидкісної техніки читання з аркушу, прийомів та манери виконання творів класичної доби	40
4	Підготовка до підсумкового контролю		20
3 семестр			
Змістовий модуль 3. Конкурсний			
5	Тема 7-10	Знайомство та вивчення зразків з конкурсного репертуару	40
6	Підготовка до підсумкового контролю		20
4 семестр			
Змістовий модуль 4. Концертний			
7	Тема 11-14	Підготовка до виконання концертної програми	40
8	Підготовка до підсумкового контролю		20

5 семестр			
Змістовий модуль 5. Експериментальний			
9	Тема 15-17	Опанування базовими навичками виконання сучасного репертуару	40
10	Підготовка до підсумкового контролю		20
6 семестр			
Змістовий модуль 6. Інтелектуальний			
11	Тема 18-20	Розвиток вміння виконувати масштабні ансамблеві композиції за участі фортепіано	40
12	Підготовка до підсумкового контролю		20
7 семестр			
Змістовий модуль 7. Кваліфікаційний			
13	Тема 21-23	Ознайомлення з найважливішими прикладами сольних фрагментів флейти у музичних шедеврах. Початок праці над дипломною програмою	40
14	Підготовка до підсумкового контролю		20
8 семестр			
Змістовий модуль 8. Дипломний			
15	Тема 24-26	Розвиток тривалої витримки виконавського апарата, завершення праці над дипломною програмою	40
16	Підготовка до підсумкового контролю		20
	Всього годин		480

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

БАЛИ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	
30-31	E	задовільно
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерій оцінки є багаторівневим поняттям, яке стосується результату праці студента протягом певного часу. Він складається з об'єктивних та суб'єктивних факторів оцінки. Під "суб'єктивним", в даному випадку, розуміється обдарованість виконавця. Під "об'єктивним" – його ставлення до професії, що виявляється у виконанні даної програми. Базове поняття критерію оцінки – це "художнє враження", яке містить основні компоненти оціночних факторів.

Виконання оцінюється за національною шкалою: відмінно, добре, задовільно, незадовільно.

Відмінно А (90-100)– найвище художнє враження.

Високий ступінь обдарованості: яскрава музикальність та артистизм; міцна виконавська воля та ритмоволя (стабільність виконання). Володіння звуком належної якості, динамікою, виявлення належного розуміння особливостей стилістики виконуваних творів, відсутність порушень у фразуванні.

Високий ступінь технічної майстерності: блискуча віртуозність, володіння звуковою палітрою, впевнене виконання напам'ять. Володіння правильною технологією виконавського процесу, штриховою технікою, технікою звукоутворення та артикуляцією

Досконале виконання програми: високий рівень складності, зрілість інтерпретації, розуміння стилю та жанру, професійне виявлення особливостей авторського тексту (музикантське мислення). Виявлення артистизму, виразовості, дотримання норм сценічної поведінки;

Високий ступінь обдарованості: яскрава музикальність та артистизм; міцна виконавська воля та ритмоволя (стабільність виконання).

Висока працездатність.

Добре В (82-89), С (74-81) – добре художнє враження.

Добрий ступінь обдарованості: музикальність, артистизм, виконавська воля та ритмоволя (стабільність виконання).

Добрий ступінь володіння технічними ресурсами, володіння різноманітною звучністю.

Добре виконання програми: високий рівень складності, зрілість інтерпретації, розуміння стилю та жанру, професійне виявлення особливостей авторського тексту (музикантське мислення).

Добра працездатність.

Задовільно D (64-73), E (60-63) – посереднє художнє враження.

Середній ступінь обдарованості. Відсутність будь-якого з компонентів: музикальності, артистизму, виконавської волі, ритмоволі (часткова стабільність виконання).

Недостатнє володіння технічними ресурсами, різноманітною звучністю.

Задовільне виконання програми: середній рівень складності, зрілості інтерпретації, розуміння стилю та жанру, недостатнє професійне виявлення особливостей авторського тексту (музикантське мислення).

Середня працездатність.

Незадовільно FX (35-59) – незадовільнє художнє враження
(з можливістю повторного складання екзамену або заліку)

Середній ступінь обдарованості. Відсутність будь-якого з компонентів: музикальності, артистизму, виконавської волі, ритмоволі (часткова або недостатня стабільність виконання).

Недостатнє володіння технічними ресурсами, різноманітною звучністю.

Незадовільнє виконання програми: недостатній рівень складності, незрілість інтерпретації, нерозуміння стилю та жанру, непрофесійне виявлення особливостей авторського тексту (музикантське мислення).

Низька працездатність.

Незадовільно F (0-34) – незадовільнє художнє враження
(з обов'язковим повторним вивченням матеріалу екзамену або заліку)

Низький ступінь обдарованості. Відсутність музикальності, артистизму, недостатня стабільність виконання. Низьке володіння технічними ресурсами, різноманітною звучністю.

Низький рівень виконання програми: недостатній рівень складності, незрілість інтерпретації, нерозуміння стилю та жанру, відсутність виконавського мислення.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. **Попередній контроль** спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
2. **Поточний контроль** здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. **Тематичний контроль** здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. **Підсумковий контроль** проводиться в кінці семестру, а також після закінчення курсу на державному іспиті.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Апатський В. Віхи історії духового виконавства в Україні // С. 9 – 24
2. Богданов В.О. Історія духового музичного мистецтва України: Монографія. — Харків: Основа, 2000. — 336 с.
3. Буркацький З. Експериментальність вибудови етюдних кларнетних збірників за їх місцем у самостійній роботі виконавця // Музичне мистецтво і культура. Науковий вісник ОДК ім. А. В. Нежданової. - Вип. 3. - Одеса, 2002. - С. 214 — 222.

4. Буркацький З. Інструктивно-художній матеріал в системі формування майстерності кларнетиста: Автореферат дис. канд. Мистецтвознавства: спеціальність 17.00.03 — муз. Мистецтво.
5. Буркацький З. Об основах пальцевої техніки кларнетиста // Музичне мистецтво і культура. Науковий вісник ОДК ім. А. В. Нежданової. - Вип. 1. - Одеса, 2000. - С. 330 — 337.
6. Буркацький З. П. Особистісно орієнтований підхід до віртуозності кларнетиста: навчальний посібник. - Одеса: Друкарський дім, 2010. - 166с.
7. Буркацький З. Про розвиток пальцевої техніки кларнетиста // Музичне виконавство. Науковий вісник НМАУ ім. П. Чайковського. - Вип. 3. - Київ: НМАУ, 1999. - С. 44 — 53
8. Буркацький З. Про специфіку функціонування етюдів в учбовій діяльності кларнетиста // Музичне мистецтво і культура. Науковий вісник ОДК ім. А. В. Нежданової. - Вип. 1. - Одеса, 2001. - С. 189 — 198.
9. Буркацький З. Характерні види кларнетової техніки в творах К. М. Вебера // Виконавське мистецтво. Кн 11: Науковий вісник НМАУ ім. П. Чайковського. Зб. ст. – Вип. 47. – К., 2005. – С. 101-107.
10. Вовк Р. Акустична природа та конструктивні основи аплікатури кларнета // Музичне виконавство: Науковий вісник НМАУ ім. П. Чайковського. – К., 1999. – Вип. 3. – С. 54-63.
11. Вовк Р. Історія, акустична природа і виразні можливості аплікатури кларнета: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства. – Київ, 2004. – 19 с.
12. Громченко В.В. Духове соло в європейській академічній композиторській та виконавській творчості 20 - початку 21 ст. (тенденції розвитку, специфіка, систематика): монографія. Київ - Дніпро: ЛІРА, 2020. - 304с.

Інформаційні ресурси

13. <http://www.die-klarinetten.de/>
14. <http://www.knmau.com.ua/>
15. <http://www.nsou.com.ua/history.html>

ПРОПОНОВАНИЙ РЕПЕРТУАРНИЙ СПИСОК*

* **Примітка:** Розподіл творів по курсах навчання та семестрах може бути зміненою в залежності від методичного бачення викладача та загального рівня підготовки кожного окремо взятого студента.

Основний

1 курс (I – II семестри)

Арнольд М. Сонатина

Бара І. П'еса в соль мінорі
Бах Й.С. Адажіо
Берман Г. Адажіо
Берман К. Адажіо
Бортнянський Д. Соната
Брамс Й. Соната фа-мінор
Василенко С. Східний танець
Вебер К. М. Концертіно
Вебер К. М. Концерт №1
Дебюссі К. Місячне сяйво
Крамарж Ф. Концерт Мі-бемоль мажор
Курпінський К. Концерт
Лютославський А. 5 танцювальних прелюдій
Мединьш Я. Романс
Мійо Д. Каприс
Якименко Ф. Маленька балада

2 курс (III – IV семестри)

Берман К. Фантазія на теми Белліні
Блох А. Деннеріана
Василенко С. Концерт
Вебер К.М. Фантазія
Вебер К. М. Концерт № 2
Верді – Бассі Л. Фантазія на теми з опери «Ріголетто»
Габлер Е. Концерти № 1, 2
Гедіке А. Етюд
Гомоляка В. Концерт
Дебюссі К. Вереск
Мессаже А. Конкурсне соло
Моцарт В. А. Ляргетто та менует з квінтету (пер. О. Семенова)
Сен-Санс К. Соната

Томазі А. Весільний танець

Шуберт Ф. Соната

Шуман Р. Фантастичні п'єси

3 курс (V – VI семестри)

Бозза Є. Концерт

Бозза Є. Капричіо

Бозза Є. Фантазія

Брамс Й. Соната мі-бемоль мажор

Брунс В. Концерт

Вебер К. М. Концертний дует

Волинський М. Ноктюрн

Дебюссі К. Рапсодія

Ковач Б. Присвята М. де Фальї

Оленчик І 20 Каприсів для кларнета соло

Мійо Д. Концерт

Моцарт В.А. Концерт

Пуленк Ф. Соната

Станкович Є. Соната для кларнета соло

Хіндеміт П. Соната

Шпор Л. Концерти №1,3

Шукайло В. 4 мініатюри

4 курс (VII – VIII семестри)

Бузони Ф. Концертіно

Дебюссі К. Рапсодія

Ковач Б. Присвята Й. С. Баху

Ковач Б. Присвята Р. Штраусу

Ковач Б. Присвята К.Дебюссі

Лойд Ч. Сюїта в старовинному стилі

Мілтон С. Кармен фантазія

Станкович Є. Камерна симфонія № 5 «Потаємні поклики» для кларнета та струнного оркестру

Томаззі А. Концерт

Олах Т. Соната

Оленчик І 20 Каприсів для кларнета соло

Манн Й. Концерт

Моцарт В.А. Концерт

Стравінський І. 3 П'єси соло

Шпор Л. Концерт № 2,4

Допоміжний (етюди, вправи)

Берман К. Школа гри на кларнеті (чч III та IV)

Вержахівський С. Етюди

Жан-Жан П. Каприси

Каваліні Е. Каприси

Крьюпш Ф. Етюди (чч III та IV)

Носов В. 20 етюдів-мініатюр

Пер'є А. Етюди

Штарк О. 24 оркестрових етюдів

Штарк О. 6 віртуозних етюдів